

СОЦІАЛЬНІ ПРАКТИКИ ВІДТВОРЕННЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ

Практика толерантності відтворюється на основі оцінки соціальних дій і в процесі самої соціальної дії. При цьому слід враховувати, як указав П. Штомпка [1, с. 67], що самою суттєвою рисою соціальної дії є його орієнтація на майбутнє, а також наступні зауваження Ю. Хабермаса «при будь-якому акті толерантності повинні вводиться характеристики того, що необхідно ухвалювати й терпіти і тим самим толерантність повинна мати свої обмеження» і те, що «толерантність ми можемо проявляти тільки відносно переконання, яке відкидається виходячи із кращих суб'єктивних міркувань, і саме так, щоб це когнітивне відкидання не спричиняло ніякий практично «непереборної» антипатії. Очікування толерантності вимагає від нас свідомо «відволіктися» від незгоди, що зберігається на когнітивному рівні, заради вирішення протиріч на рівні соціальної взаємодії...» [2]. Орієнтація соціальної дії на майбутнє пов'язана з темпоральними ритмами, які звичайно задають практики повсякденності. При цьому треба враховувати те, що наслідки соціальних взаємодій мають часовий лаг, який задається не тільки темпоральними практиками повсякденності, але й різницею протікання й сприйняття соціального часу різними соціальними стратами суспільства, а також різним тлумаченням ними значимості сьогодення й майбутнього. Саме тому так важливо для практик толерантності орієнтація цих страт на майбутнє – це дозволяє уникнути кризового стану свідомості в періоди суспільних трансформацій, знизити аномію.

Толерантність реалізується тільки у взаємодії із чужим (іншим), тобто з тим, що відрізняється від норми і є девіацією, локусом контролю якої виступає окремий індивід або група. Тобто, у ході порівняння норми і її девіацій будуть виявлені характеристики того, що необхідно ухвалювати й терпіти. Прийняте останнім часом розширювальне трактування толерантності, де її практики позначені як застосовні в будь-яких групах приводять не тільки до «розмивання» норм, які відтворюються в різних групах, але й несе погрозу загальним нормам які спрямовані на збереження, що дозволяють ефективно працювати різним соціальним інститутам. Чужий, стосовно якого може бути зайнята позиція толерантності, як указала Самохвалова В.І. [3, с.28], може бути іншим по: ментальності, способу життя, різним статусам, походженню, етнічній приналежності, культурі й онтології. А показником толерантної свідомості, як указала Перемога Н.А [4, с.15], у їхній суб'єктивній формі виступають «воля», «мирна обстановка в країні»,

«почуття боргу й відповідальності», «активне діяльне життя», «права людини», «професіоналізм» (індикатори шкали М. Рокича).

Виходячи з вищесказаного можна зробити висновок про необхідність картографування елементів простору толерантності для виявлення характеристик того, що необхідно ухвалювати й терпіти (чужі ідеї, звичаї, норми поведінки) і картографування ідентичності соціальних груп стосовно яких планується застосування соціальних технологій спрямованих на відтворення толерантності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Штомпка П. Доверие – основа общества / Петр Штомпка: пер. с пол. Н.В. Морозовой. – М. Логос, 2012 – 440 с.
2. Хабермас Ю. Когда мы должны быть толерантными? О конкуренции видений мира, ценностей и теорий // Социологические исследования. – 2006. – №1. – С. 45-53.
3. Самохвалова В.И. Идентичность, норма и пределы толерантности // Философские науки. – 2008. – №4. – С. 26-45.
4. Победа Н.А. Толерантность: содержательные смыслы и социологическая интерпретация // Социологические исследования. – 2007. – №6. – С. 13-27.